

Πως μελετώ την Παλαιά Διαθήκη

Η Αγία Γραφή, Παλαιά και Καινή Διαθήκη, αποτελεί τμήμα της Ιερής Παραδόσεως. Υπάρχει ενότητα μεταξύ των δύο αυτών Διαθηκών, συνδεδετικός κρίκος των οποίων είναι ο Χριστός. Η Παλαιά Διαθήκη «ανοίγεται» στην Καινή Διαθήκη, όπως και η Καινή Διαθήκη «κρύβεται» στην Παλαιά Διαθήκη.

Ουσιαστικά όλη η Παλαιά Διαθήκη εκφράζεται με το «έρχεται», η Καινή Διαθήκη «απαντά» με το «ήρθε» και η Αποκάλυψη του Ιωάννη συμπληρώνει με το «θα ξανάρθει». Ο Χριστός είναι αυτός που αποτελεί το κέντρο και ο Ίδιος «παρατείνεται» στους αιώνες. Η Παλαιά Διαθήκη, για να την ορίσουμε, θα λέγαμε ότι δεν είναι μόνο μια συλλογή βιβλίων, αλλά μια κατάθεση «εμπειριών» προσώπων, που «γνώρισαν» τον Θεό.

Για μια ορθή προσέγγιση της Παλαιάς Διαθήκης χρειάζεται να έχει κανείς υπ' όψιν του ότι πρόκειται για βιβλίο Χριστολογικό και Εσχατολογικό. Αναφέρεται στην δημιουργία του κόσμου, του ανθρώπου, όλης της κτίσης, αλλά αυτό, και άλλα πολλά, το αντιλαμβάνεται κανείς

μόνο ζώντας μέσα στην Εκκλησία. Αν το δει μόνο σαν ένα θρησκευτικό κείμενο, θα του διαφύγει το βαθύτερο νόημά του. Στην Εκκλησία υπάρχει η ατμόσφαιρα εκείνη, που θα βοηθήσει τον αναγνώστη να αντιληφθεί αυτά που έγραψαν οι θεόπνευστοι συγγραφείς. Δεν μπορεί κανείς να τα κατανοήσει «εκτός» Εκκλησίας, γιατί μόνο εντός της, δια των μυστηρίων της, λαμβάνει το Άγιο Πνεύμα το οποίο τον οδηγεί σε «όλη» την Αλήθεια. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος επισημαίνει: « Η Παλαιά κήρυξε τον Πατέρα, η Καινή αποκάλυψε τον Υιό, και τώρα είναι η περίοδος του Αγίου Πνεύματος...».

Σημειώνει σχετικώς ο Επίσκοπος Αθανάσιος Γιέφτιτς: «Εμείς οι Ορθόδοξοι την ακούμε την Αγία Γραφή μέσα στην Λειτουργία και την καταλαβαίνουμε ως Σώμα. Όλα τα γεγονότα ή τα μυστήρια που τελούνται, οι μυσταγωγίες οι εκκλησιαστικές, μας εξηγούν τί λένε τα λόγια στην Γραφή. Έτσι μπορεί και ένας απλός χριστιανός να καταλάβει την Γραφή. Το λέγει και ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος ότι η Βίβλος είναι ένα ποτάμι που μπορεί να περάσει ένα αρνάκι, και μπορεί να βυθιστεί σε αυτό ένας ελέφαντας...».

Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής μας έχει δια φωτίσει για το θέμα αυτό στα «Γνωστικά

Κεφάλαιά» του, στο «Περί Θεολογίας και της ενσάρκου οικονομίας του Υιού του Θεού», αναφέροντας ότι το μυστήριο του Σαρκωθέντος Χριστού αποτελεί το «κλειδί», για να ανακαλύψουμε την θεολογία των κειμένων. Τα πάντα κατανοούνται δια του Ιησού Χριστού.

Συνεχίζει πάλι ο λόγιος Επίσκοπος Αθανάσιος Γιέφτιτς για τον τρόπο προσέγγισης των Ιερών Κειμένων από τους Πατέρες: «...Έβλεπαν την Γραφή ως το βιβλίο της Κοινότητας μέσα στην λατρευτική, λειτουργική ατμόσφαιρα. Γι' αυτό και οι ερμηνείες τους δεν ήταν συνήθως γραμμένες για κείμενα, αλλά περισσότερο ομιλίες λειτουργικές, που τις εκφωνούσαν μέσα στον ναό και έτσι λειτουργούν αυτές οι ερμηνείες οι πατερικές: μέσα στο σώμα της Εκκλησίας».

Συμπληρώνει και κάτι ακόμα ο σημαντικός αυτός θεολόγος σχετικά με την συμβολή των βιβλικών επιστημών : «...βεβαίως χρειάζεται και να έχουμε και να ξέρουμε τις βιβλικές επιστήμες. Όμως η εκκλησιαστική πατερική ερμηνεία δεν είναι κατ' αρχήν επιστήμη, αλλά είναι στάση ζωής. Είναι κλήση και είσοδος και μύηση στο μεγάλο μυστήριο του Χριστού, πού είναι η Εκκλησία και η Βασιλεία του Θεού, πού είναι κοινωνία με τον Θεό.

Τα λόγια των Γραφών μέσα στο πλαίσιο αυτής της κοινωνίας, δηλαδή της ζωντανής επικοινωνίας, γίνονται κατανοητά και όχι αντικειμενοποιημένα αυτά καθ'εαυτά ως αρχές θρησκευτικές, δογματικές ή όποιες άλλες. Είναι ο Λόγος του Θεού από την αρχή και οι εντολές Του ακόμη, πού συνάπτουν σχέση ανάμεσα σε μας και τον Θεό».

του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη